

การพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
THE DEVELOPMENT MODEL OF SCHOOL MANAGEMENT TOWARDS
AN INNOVATIVE ORGANIZATION UNDER NAKHON SI THAMMARAT
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ธารารัตน์ เพชรสงค์ศรี^{1*}, มัทนียา พงศ์สุวรรณ² และ จิรศักดิ์ แซ่โค้ว³
Taratat Petsongsri^{1*}, Mattaneeya Phongsuwan² and Jirasak Saekhow³

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 272 ถ.สุราษฎร์-นาสาร ต.ขุนทะเล อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84100 ประเทศไทย^{1, 2, 3}
Suratthani Rajabhat University, 272 Surat-Nasan Rd., Khun Thale Sub-district, Muang District, Suratthani 84100 Thailand^{1, 2, 3}

*Corresponding author E-mail: kctaratat@gmail.com

(Received: 23 Jun, 2023; Revised: 18 Oct, 2023; Accepted: 19 Oct, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นการศึกษาแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู 336 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ผู้บริหารการศึกษา 1 คน ศึกษาในเทศก์ 2 คน และครูหัวหน้างานวิชาการ 1 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา 2) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม และ 3) แบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Data Triangulation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) ปัจจัยนำเข้า (4) วิธีการดำเนินการ (5) ผลผลิต (6) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 3) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, องค์กรนวัตกรรม, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

² อาจารย์ ดร.คณะครุศาสตร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณะครุศาสตร์

ABSTRACT

This purpose of this research were to: 1) study the condition of an educational institution as an innovative organization; 2) develop an educational institution management model toward an innovative organization; and 3) evaluate the effectiveness of the educational institution management model toward an innovative organization under Nakhon Si Thammarat Educational Service Area Office 2. This research employed a Mixed Methods approach. The sample group comprised educational institution executives, academic head teachers, and teachers, with a total of 336 samples. The samples were selected through a simple randomization. The key informants included three educational institution executives, an education administrator, two educational supervisor, and one academic head teacher selected by purposive sampling. The instruments in this study included the following: (1) a questionnaire assessing the innovative organization at condition of educational institutions; (2) a model for school management towards an innovative organization; and (3) an evaluation questionnaire for assessing the efficiency of the educational institution management model toward an innovative organization. a satisfaction questionnaire. The quantitative data were analyzed using mean and standard deviation. The qualitative data were analyzed using content analysis. Data triangulation was applied to validate the data.

The results revealed that: 1) The overall condition of educational institution innovative organization was moderate. 2) Factors for a model of school management towards an innovative organization were (1) principles (2) objectives (3) inputs (4) methods of implementation (5) output (6) success condition. 3) The evaluation of the educational institution management model toward an innovative organization was appropriate at the highest level. It is most likely and useful at a high level.

KEYWORDS: School Administration, Innovative Organization, Education Service Area Office

บทนำ

การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้ดำเนินงาน บรรลุเป้าหมายที่กำหนดรวมทั้งสามารถตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลง และความทันสมัยในยุค Thailand 4.0 โดยใช้นวัตกรรมเพื่อบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด (Muktarakosa, 2018; Sudsomboon, 2018) แผนการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ส่งเสริมให้นำนวัตกรรม มาใช้ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาประสิทธิภาพ ระบบบริหารจัดการศึกษา (Office of the Permanent Secretary Ministry of Education, 2020) การเป็นองค์กร นวัตกรรมจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างให้ ทุกองค์กรมีสมรรถนะในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Office of the Basic Education Commission, 2020)

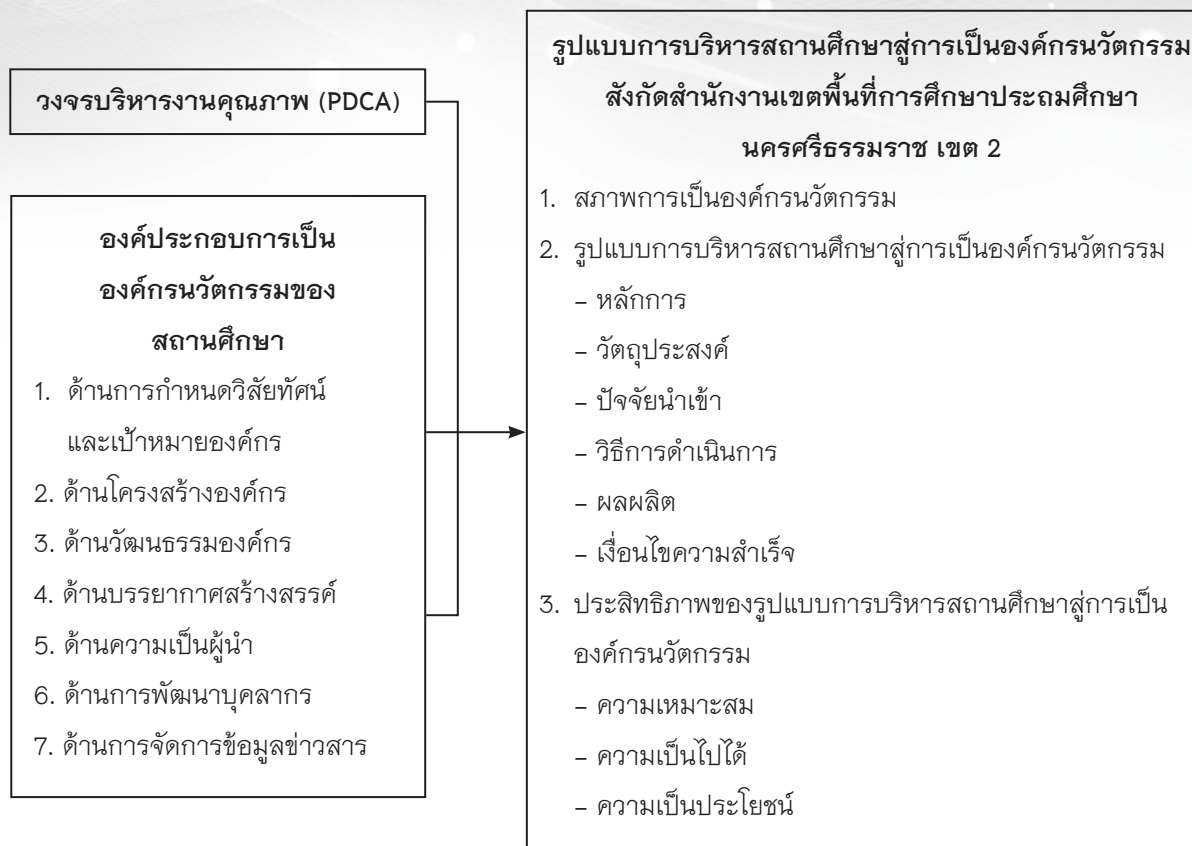
การพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม ที่ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็น ผู้นำเชิงนวัตกรรมด้วยความคิดสร้างสรรค์ (Blumberg & Greenfield, 1986) เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน รวมทั้ง การจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Nanthasri, 2020) ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรสร้างสรรค์นวัตกรรมด้าน ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญผู้เรียนได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพ (Saengthanang, 2020; Wichayanuwat, 2020)

จากรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดการนำนวัตกรรมทางการบริหาร มาใช้ในการบริหารงานสถานศึกษา และระบบการบริหาร จัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร ควร มี การพัฒนา รูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ระดับประเทศ (Nakhon Si Thammarat Educational Service Area Office 2, 2022)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมา จึงเห็นควรที่จะมีการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กร นวัตกรรม ส่งผลให้ครูมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม เพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และผู้เรียนได้รับ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนำไปสู่การเป็นทรัพยากร บุคคลที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา สู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
3. ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา สู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) แบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษา 162 คน หัวหน้างานวิชาการ 187 คน และครูผู้สอน 2,254 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2565 รวม 2,603 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษา 28 คน หัวหน้างานวิชาการ 28 คน และครูผู้สอน 280 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 รวม 336 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

ความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาและสังเคราะห์เป็น 7 ด้าน

2. สร้างแบบสอบถามฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา 5 คน พิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องเนื้อหา กับข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

3. นำแบบสอบถามฯ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน

ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฯ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 แบบออนไลน์ด้วย Google Form โดยจัดทำ QR Code แบบสอบถามฯ และส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ผ่านระบบ Education Area Management Support System (AMSS++) จำนวน 336 ชุด ซึ่งได้รับการตอบกลับมา 336 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 10 ปี 3 คน 2) ผู้บริหารการศึกษา มีประสบการณ์บริหารการศึกษาน้อยกว่า 5 ปี 1 คน 3) ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์นิเทศการสอนอย่างน้อย 5 ปี 2 คน และ 4) หัวหน้างานวิชาการ มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านวิชาการมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี 1 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา
2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อกำหนดประเด็นคำถาม

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ (ฉบับร่าง) เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย 3 คน พิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

2.1 นำผลการศึกษาระยะที่ 1 และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม ประกอบด้วยรูปแบบการบริหารสถานศึกษา และคู่มือการใช้รูปแบบ

2.2 นำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้าง (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องรูปแบบกับวัตถุประสงต์ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 – 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์
2. จัดส่งแบบสัมภาษณ์ให้กลุ่มตัวอย่างล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ทราบแนวคำถาม
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่นัดหมาย
4. นำข้อเสนอนะ ประเด็นและความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิมาร่างองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา
5. นำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เพื่อตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมและให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน
6. ปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

7. นำรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิม ทั้ง 7 คน ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ด้านผู้ให้ข้อมูล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการดังนี้

ประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 2,603 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 12 แห่ง แห่งละ 3 คน รวม 36 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 5 ปี 2) ครูหัวหน้างานวิชาการ มีประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านวิชาการอย่างน้อย 5 ปี และ 3) ครูผู้สอน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนอย่างน้อย 5 ปี

เครื่องมือการวิจัย

แบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินรูปแบบ
2. สร้างแบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม ประกอบด้วยแบบประเมินและคู่มือการใช้ (ฉบับร่าง) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
3. นำ (ร่าง) แบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมและการใช้ภาษา
4. ปรับปรุงแบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดส่งแบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา จำนวน 36 ชุด ไปให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองได้รับกลับคืน 36 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ตารางที่ 1 การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 (n=336)

องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D	การแปลผล
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายองค์กร	2.86	1.17	ปานกลาง
2. ด้านโครงสร้างองค์กร	3.06	1.13	ปานกลาง
3. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	2.94	1.18	ปานกลาง
4. ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์	2.81	1.20	ปานกลาง
5. ด้านความเป็นผู้นำ	2.59	1.19	ปานกลาง
6. ด้านการพัฒนาบุคลากร	2.56	1.21	ปานกลาง
7. ด้านการจัดการข้อมูลข่าวสาร	2.60	1.18	ปานกลาง
ภาพรวม	2.77	1.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.77, S.D. = 1.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{x}$ = 3.06, S.D. = 1.13) รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{x}$ = 2.94, S.D. = 1.18) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.56, S.D. = 1.21)

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารภายในองค์กรที่ให้บุคลากรทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์หลักการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2. นวัตกรรมการศึกษา เป็นการนำเทคนิควิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ หรือสิ่งที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้สร้างนวัตกรรมทางการศึกษาโดยมีเป้าหมายหลักเป็นคุณภาพของผู้เรียน

3. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้นจากการใช้นวัตกรรมการศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ควรมีส่วนร่วมและให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรมมาพัฒนาการบริหารสถานศึกษา

1.2 ควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการสร้างนวัตกรรมสำหรับการเรียนการสอนและการบริหารงาน

1.3 ควรสร้างแรงจูงใจรวมทั้งกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความมุ่งมั่น ทุ่มเทต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม

1.4 ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

1.5 ควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ควรมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ด้านนวัตกรรมของสถานศึกษา

2.2 ควรมีความรู้และความเข้าใจในการพัฒนานวัตกรรม

2.3 ควรมีความกระตือรือร้นหาความรู้ เพื่อนำไปพัฒนานวัตกรรมอยู่เสมอ

2.4 ควรมีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

2.5 มีทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3. งบประมาณ

3.1 สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับแผนงาน/โครงการ

3.2 สถานศึกษาจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้พัฒนานวัตกรรม

4. การบริหารจัดการ

4.1 สถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแผนงานด้านการพัฒนานวัตกรรม

4.2 สถานศึกษาควรจัดระบบการจัดการ เอกสารและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและพร้อมใช้งาน

4.3 สถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนานวัตกรรม

องค์ประกอบที่ 4 วิธีการดำเนินการ ประกอบด้วย

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายองค์กร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้านนวัตกรรมของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดทิศทางของสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

1.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์และเป้าหมายด้านนวัตกรรมของสถานศึกษา

1.3 วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาควรมุ่งเน้น เป้าหมายในการพัฒนานวัตกรรมอย่างชัดเจนและรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

1.4 กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนา นวัตกรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาอย่างชัดเจน

1.5 กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีในลักษณะ โครงการด้านการพัฒนานวัตกรรม

1.6 สื่อสารวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมายของ สถานศึกษาในการพัฒนานวัตกรรมให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาทุกคนรับรู้และเข้าใจตรงกัน

2. ด้านโครงสร้างองค์กร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 กำหนดโครงสร้างการทำงานให้มีความ ยืดหยุ่นโดยจัดตั้งคณะกรรมการด้านนวัตกรรมให้สอดคล้อง กับการพัฒนางานด้านวิชาการ

2.2 กำหนดโครงสร้างแบบกระจายอำนาจและ เน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากร ทางการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ และมีการกำกับติดตาม แบบกัลยาณมิตรอย่างต่อเนื่อง

2.3 กำหนดบทบาทหน้าที่ ขอบข่ายงานและความรับผิดชอบด้านนวัตกรรมให้ครูและบุคลากรทาง การศึกษาได้รับทราบและเข้าใจ

2.4 คัดเลือกครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ สามารถทำงานร่วมกันและช่วยเหลือ สนับสนุน ปรับปรุง แก้ไขและให้คำปรึกษาด้านนวัตกรรม

2.5 จัดทำคู่มือภาระงานและกำหนด ผู้รับผิดชอบหลักและรองเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน การพัฒนานวัตกรรม

3. ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึง แนวคิด วิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นที่จะผลักดันสถานศึกษา สู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความ ตระหนักและเจตคติให้ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์ ของการพัฒนานวัตกรรม ตลอดจนสร้างความเข้าใจ ให้เห็นว่าการพัฒนานวัตกรรมไม่ใช่ภาระงานที่เพิ่มขึ้น

3.3 สถานศึกษาควรสร้างระบบนิเวศติดตาม แบบกัลยาณมิตร ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูและ ระหว่างครูและครูด้วยกันเองในลักษณะเพื่อนคู่คิด

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรชักชวนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมการพัฒนานวัตกรรม ด้วยความเต็มใจ

3.5 ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ยอมรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะร่วมกัน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันวางแผนและปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาทั้งทางกายภาพและทางวิชาการ ได้แก่ ห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2 สถานศึกษาควรจัดสถานที่สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรึกษาหารือ และกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศองค์กรแห่งการเรียนรู้

4.3 บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนร่วมกันสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบกัลยาณมิตร มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันเพื่อสร้างความสุขในการทำงาน

5. ด้านความเป็นผู้นำ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดใจเรียนรู้ และหาแนวทางการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มความรู้ ความเชี่ยวชาญและนำความรู้ด้านนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินตนเองเพื่อวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เช่น การศึกษาต่อ การดูงาน การอบรม การประชุมทางวิชาการ การสนทนากลุ่ม การระดมสมอง เพื่อรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายอย่างรอบด้าน

5.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้คำแนะนำเมื่อพบปัญหาหรือข้อผิดพลาด และนำมาสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา

5.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนานวัตกรรม

6. ด้านการพัฒนาบุคลากร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

6.1 สถานศึกษาควรคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถ ความถนัดและคุณสมบัติเหมาะสมกับงานที่จะมอบหมายให้รับผิดชอบงานด้านการสร้างและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจลักษณะของงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดเป้าหมายของงานเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพและนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา

6.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนแนวทางการพัฒนาทักษะการสร้างนวัตกรรมในการทำงาน รวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.4 สถานศึกษาควรมีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และการให้รางวัลที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเสริมแรงทางบวกในการปฏิบัติหน้าที่

7. ด้านการจัดการข้อมูลข่าวสาร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีระบบเทคโนโลยีจัดเก็บข้อมูลสถานศึกษาและสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จัดทำขึ้นให้มีความทันสมัย สมบูรณ์และพร้อมใช้งาน

7.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนที่ยังไม่สมบูรณ์ และเพียงพอเพื่อนำมาสู่การจัดการข้อมูลให้ครบถ้วน

7.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง รวมทั้งเตรียมห้องคอมพิวเตอร์และมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำขั้นตอนการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ

7.5 บุคลากรในสถานศึกษาควรใช้กระบวนการ
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการพัฒนานวัตกรรม
รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านนวัตกรรมภายในและ
ภายนอกสถานศึกษาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ประกอบด้วย

1. สถานศึกษาสร้างนวัตกรรมที่มีคุณค่า
อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีศักยภาพในการพัฒนาและยก
ระดับนวัตกรรมให้สูงขึ้นไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม
อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างนวัตกรรม
เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและสร้างกระบวนการเรียนรู้
ที่หลากหลาย

3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
จากการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาที่ครูผู้สอนนำมาใช้
ในการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ

1. ศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและ
บุคลากรทางการศึกษา

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร
ทางการศึกษาควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสถาน
ศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างชัดเจน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร
ทางการศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาสร้างนวัตกรรม
เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้และสนับสนุนการติดต่อสื่อสาร
ในการทำงานร่วมกัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร
ทางการศึกษาควรร่วมกันระดมความคิดสร้างสรรค์
นวัตกรรม

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร
ทางการศึกษามีพฤติกรรมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์
ด้านการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม
ในทิศทางเดียวกัน

2. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการสถาน
ศึกษา

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดเป้าหมาย
วิสัยทัศน์ และกิจกรรมการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็น
องค์กรนวัตกรรมอย่างชัดเจน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดระบบ
การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนานวัตกรรม
เพื่อนำมาปรับปรุงการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กร
นวัตกรรม

3. การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
3.1 สถานศึกษาควรสร้างชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา
แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปพัฒนาการสร้างนวัตกรรม
ให้มีคุณภาพ

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน
กระบวนการนิเทศ ติดตาม กระบวนการสร้างชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านนวัตกรรมในสถานศึกษา
อย่างต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแบบ
การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา
เขต 2 แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

3. การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ตารางที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 (n=36)

ที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
1.	ความเหมาะสม	4.52	0.60	มากที่สุด
2.	ความเป็นไปได้	4.53	0.60	มากที่สุด
3.	ความเป็นประโยชน์	4.49	0.60	มาก
รวม		4.51	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.60; $\bar{x}$ = 4.53, S.D. = 0.60) และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.49, S.D. = 0.60)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) วิธีการดำเนินการ 5) ผลผลิต และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยใช้วงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ในขั้นตอนการปฏิบัติงาน

3. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านโครงสร้างองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ด้านนวัตกรรมและมีความยืดหยุ่นที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งช่วยให้การประสานงานด้านนวัตกรรมรวดเร็วและคล่องตัว นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งคณะทำงานทำหน้าที่รับผิดชอบ นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ รวมทั้งกำหนดโครงสร้างการทำงานแบบทีมงานที่มีการกระจายอำนาจตัดสินใจ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรหลายฝ่ายเพื่อนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม ดังที่ Daft (1986) ได้กล่าวไว้ว่า โครงสร้างองค์กรเป็นการจัดสรรงานและความรับผิดชอบของบุคคลและหน่วยงานทั้งองค์กรที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ปานชนก ด้วงอุดม (Duangudom, 2019) ที่ศึกษาพบว่า การกำหนดโครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมีความยืดหยุ่นและมีอิสระ มีการกระจายอำนาจ และมอบอำนาจการตัดสินใจให้กับบุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม ทำนองเดียวกับ ศุภวิชช์ วงษ์พลบ (Wongplob, 2023) ที่ศึกษาพบว่า องค์กรควรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานวัตกรรม ในองค์กร คล้ายกับภารดี อนันต์นาวิ (Anannawee, 2021) ที่ศึกษาพบว่า โครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่นจะส่งผลต่อบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 วิธีการดำเนินการ องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต และองค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย

1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) นวัตกรรมการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า หลักการเป็นฐานแนวคิดในการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังที่ Joyce and Weil (2004) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการของรูปแบบเป็นแนวคิดพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบที่จะนำไปสู่กำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ สอดคล้องกับสุรินทร์ จาตเปรม (Jatprem, 2020) ที่ศึกษาพบว่า หลักการเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดรูปแบบการดำเนินงาน (Chaiakaraphong, 2020; Ounraun, 2020)

2.2 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1) เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้สร้างนวัตกรรมทางการศึกษาโดยมีเป้าหมายหลักเป็นคุณภาพของผู้เรียน 3) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้นจากการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่กำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังที่ Joyce and Weil (1996) ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ สอดคล้องกับ ขวัญชนก แสงทามั่ง (Saengthanang, 2020) ที่ศึกษาพบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์จะช่วยให้การพัฒนาสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ทำนองเดียวกับรังสิยา นรินทร์ (Narin, 2020) ที่ศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบเป็นองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.3 องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) งบประมาณ 4) การบริหารจัดการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยนำเข้าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานไปสู่ผลผลิตตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Bardo & Hartman (1982) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยนำเข้ามีความสำคัญต่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับชาญชิต ทัพพณี (Tupmee, 2021) ที่ศึกษาพบว่า การกำหนดปัจจัยนำเข้าช่วยให้การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับทัศนีย์

รัตนสุวรรณ (Ratanasuwan, 2020) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยนำเข้าเป็นองค์ประกอบที่มีประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารงาน (Jatprem, 2020)

2.4 องค์ประกอบที่ 4 วิธีการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายองค์กร 2) ด้านโครงสร้างองค์กร 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ 5) ด้านความเป็นผู้นำ 6) ด้านการพัฒนาบุคลากร 7) ด้านการจัดการข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิธีการดำเนินการเป็นการกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมและอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ดังที่ Joyce & Weil (1996) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของรูปแบบช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับสกุลการสังข์ทอง (Sangthong, 2020) ที่ศึกษาพบว่า วิธีดำเนินการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานรูปแบบ (Lati, 2021) คล้ายกับ คีรินกา คัมจัน (Khumjan, 2020) ที่ศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กระบวนการดำเนินการ 5) การวัดและประเมินผล

2.5 องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาสถาบันนวัตกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพ 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาสถาบันนวัตกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้นจากการใช้นวัตกรรมการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผลผลิตเป็นสิ่งที่ใช้สำหรับการประเมินการดำเนินกิจกรรมตามเป้าหมายที่กำหนด ดังที่ทิตนา แคมมณี (Kammanee, 2002) ได้กล่าวไว้ว่า ผลผลิตเป็นส่วนประกอบสำคัญของรูปแบบ สอดคล้องกับขวัญชนก แสงท้านัง (Saengthanang, 2020) ที่ศึกษาพบว่า ผลผลิตเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษา (Phoket, 2021; Madeang, 2021)

2.6 องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา 2) กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดเงื่อนไขความสำเร็จจะช่วยให้การนำรูปแบบ

ไปใช้ประสบผลสำเร็จและสามารถป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน (Keeves, 1997) สอดคล้องกับ สุรินทร์ จาตเปรม (Jatprem, 2020) ที่ศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ 7) เงื่อนไขส่งเสริมความสำเร็จ (Charoenkham, 2022; Boonthongkaew, 2020)

3. การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ผู้การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบที่สร้างขึ้นเกิดจากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างรูปแบบที่มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (Chumwaengwapee, 2018) ที่สร้างรูปแบบองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ให้ข้อเสนอแนะจึงทำให้รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม (Saengthanang, 2020)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านโครงสร้างองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดโครงสร้างการทำงานด้านการพัฒนานวัตกรรมโดยคัดเลือกบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเป็นผู้รับผิดชอบรวมทั้งต้องอธิบายขอบข่ายการทำงานให้ผู้รับผิดชอบได้เข้าใจ

2. ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ขับเคลื่อนแนวคิดรูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจเพื่อโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนานวัตกรรม

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา ควรวางแผนและจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ไปใช้ เพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการนำไปปฏิบัติจริงและนำมาพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาตัวชี้วัดการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรม และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- Anannawee, P. (2021). Educational innovative organization: Management. *Academic Journal of North Bangkok University, 10*(2), 10–21. [In Thai]
- Bardo, J. W. & Hartman, J. J. (1982). *Urban society: A systemic introduction*. New York: Peacock.
- Blumberg, L. T. & Greenfield, H.E. (1986). Leadership behavior and climate as they relate to the effectiveness of elementary school. *Dissertation Abstracts International, 45*(8), 2316–A.
- Boonthongkaew, S. (2020). Development of a school administration model for developing career skills of students in schools under Suratthani Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of MCU Nakhondhat, 7*(9), 96–110. [In Thai]
- Chaiakaraphong, N. (2020). A study of the components of musical experiential model to enhance executive function skills for early childhood students. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University, 14*(3), 65–76. [In Thai]
- Charoenkham, S. (2022). The development of the school administration model toward the quality School of Wat Bang Khun Thian Nok School. *Journal of Education Innovative and Research, 7*(2), 343–359. [In Thai]
- Chumwaengwapee, A. (2018). The development of model of innovation organization for secondary schools under the Office of Basic Education Commission. *Journal of Education Mahasarakham University, 12*(3), 207–219. [In Thai]
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Daft, R. L. (1986). *Organization theory and design*. (2nd ed). New York: West Publishing.
- Duangudom, P. (2019). *A study of the state of innovative organization of schools from the perspective of school administrators under the Supervision of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2*. (Master of Education thesis, Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University). [In Thai]
- Jatprem, S. (2020). High performance education quality assurance of primary school under the office of primary educational service area administration model. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology, 5*(10), 49–64. [In Thai]

- Joyce, B. & Weil, M. (1996). *Model of teaching*. (5th ed). Boston: Allyn and Bacon
- Joyce, B. & Weil, M. (2004). *Models of teaching*. (6th ed.) Boston: Allyn and Bacon.
- Kammanee, T. (2002). *Teaching style: Various choices*. Bangkok: Chulalongkorn university.
- Keeves, J. P. (1997). *Educational research, and methodology, and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Khumjan, S. (2020). *The development of learning management model for enhancing the productive learning competency of economics of grade 9 students*. (Philosophy doctor thesis, Curriculum and Instruction, Valaya Alongkorn Rajabhat University). [In Thai]
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Lati, W. (2021). The development of the educational administration model for small-sized stand alone schools under the Secondary Educational Service Area of the Roi-Kaen-Sara-Sin Provincial cluster to educational quality enhancement. *Journal of Roi Kaensarn Academic*, 6(12), 85–100. [In Thai]
- Madeang, N. (2021). The administration model of happiness school, Rajaprajanugroh 39 Naratiwat School, Naratiwat Province. *Journal of Education Suan Dusit University*, 17(2), 171–184. [In Thai]
- Muktarakosa, S. (2018). The professionalism of the administrators of the Thailand education school 4.0. *Journal of Suvarnabhumi Institute of Technology*, 4(2), 453 – 461. [In Thai]
- Nakhon Si Thammarat Educational Service Area Office 2. (2022). *Education management information*. Retrieved from https://www.nst2.go.th/?page_id=7735 [In Thai]
- Narin, R. (2020). The development of the learning management model of flipped classroom by using activity-based learning to enhance student engagement in the upper secondary school. *Journal of Education Thaksin University*, 19(1), 57–70. [In Thai]
- Nanthasri, T. (2020). The development of indicators on innovative leadership of school directors under Offices of Primary Educational Service Areas in the Northeast of Thailand. *Journal of Social Sciences Research and Academic*, 14(3), 93–106. [In Thai]
- Ounraun, W. (2020). *An instructional model development based on social constructivism and authentic learning approaches to enhance differentiated instruction ability for student teachers*. (Philosophy thesis, Educational Administration, Naresuan University). [In Thai]
- Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. (2020). *Thailand education scheme in brief (2017–2036)*. Bangkok: Prigwhangraphic.
- Office of the Basic Education Commission. (2020). *Action plan 2020*. Bangkok: Ministry of Education.
- Phoket, T. (2021). The management model for development to quality schools of Ban Donyang School under the Chiangrai Primary Educational Service Area Office 4. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 6(1), 34–51. [In Thai]
- Ratanasuwan, T. (2020). *The development of an effective administration model for the private basic educational schools*. (Philosophy thesis Educational Administration, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University). [In Thai]

- Sangthong, S. (2020). The development of mecca model to enhance critical reading abilities for upper secondary school students. *Journal of Graduate Studies and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University, 10*(1), 105–117. [In Thai]
- Saengthanang, K. (2020). *The model of development for basic education schools to an innovative organization*. (Philosophy doctor thesis, Educational Administration, Kamphaeng Phet Rajabhat University). [In Thai]
- Sudsomboon, S. (2018). *Innovation for office management*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. [In Thai]
- Tupmee, C. (2021). *The development model of moral school management under the primary educational service area office in the northern region*. (Philosophy thesis, Educational Administration, Naresuan University). [In Thai]
- Wichayanuwat, A. (2020). The development of internal quality assurance system on the basic educational school of 3 provinces in southern border, Thailand. *Journal of Education Srinakharinwirot University, 8*(2), 263–274. [In Thai]
- Wongplob, S. (2023). Innovative organization and information technology in educational administration. *Journal of Dhammasuksa research, 6*(1), 131–140. [In Thai]

